

Školní „lockdowny“ v Česku v souvislosti s pandemií covid-19 v období březen 2020–červen 2021¹ (prozatímní verze)

Tereza Čeladníková, Eva M. Hejzlarová, Magdalena Mouralová

Jednou z veřejněpolitických odpovědí na pandemii covid-19 bylo omezení poskytování veřejných služeb, které se týkalo i vzdělávání. V Česku přitom trvala omezení prezenční výuky ve školách dlouho, a to i v mezinárodním srovnání (Bormann 2021). Cílem následujícího textu je tato omezení prezenční výuky detailně popsat, a vytvořit tak oporu pro další výzkumníky, a to jak v českém, tak anglickém jazyce.

Nejprve představíme obecnější kontext a pak se zaměříme na uzávěry jednotlivých typů škol: mateřských škol, základních škol, středních škol a vysokých škol².

Obecný kontext režimových opatření na školách během pandemie covid-19

Ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo různé druhy vzdělávacích zařízení v Česku přes dva miliony dětí, žáků/žaček a studentů/tek (podrobněji viz tabulka č. 1) – jich všech se v různé míře dotkly uzávěry škol, resp. omezení prezenční výuky.

Tabulka č. 1: Počty osob zapsaných na jednotlivé typy škol

	Školní rok 2019/2020	Školní rok 2019/2020
Mateřské školy	364 909	357 598
Základní školy	952 946	962 348
Střední školy	423 838	432 906
Vysoké školy	288 915	299 396

Zdroj: Autorky na základě dat Českého statistického úřadu.

Možností, jak pandemii covid-19 čelit, bylo několik a v čase se proměňovaly a různě kombinovaly. Prvním opatřením byl zákaz prezenční výuky, resp. omezení počtu žáků přítomných ve škole v jeden čas (osobní konzultace, rotační výuka); na tento druh opatření se v našem textu zaměřujeme. Dalším uplatňovaným opatřením bylo nošení ochrany nosu a úst prostřednictvím roušek a respirátorů.

¹ Vznik této zprávy byl podpořen v rámci projektu „Domov jako veřejněpolitický nástroj: emotivní dimenze domova v době karanténních opatření COVID-19 v Česku“ (GAČR 21-18033S).

² Do našeho přehledu tak nejsou začleněny speciální základní školy a vyšší odborné školy.

Testování pro veřejnost (bez indikace lékařem) začalo fungovat v druhé polovině prosince 2020³, testování žáků a učitelů se rozjelo na jaře 2021. Očkování začalo být prováděno na jaře 2021.

Podstatným rysem provozu škol v období od března 2020 do června 2021 bylo, že režimové změny byly oznamovány maximálně s několikadenním předstihem a některé z nich ani neměly šanci být uvedeny v platnost (např. rotační výuka 2. stupně v říjnu 2020) – možnost adaptovat se a plánovat byla pro děti, jejich rodiče i učitele velmi omezená.

Mateřské školy

Provoz mateřských škol (MŠ) byl ze všech stupňů školství omezen nejméně. V první vlně pandemie, tedy **na jaře 2020 vláda provoz MŠ nijak neupravovala**, velká část zřizovatelů (obcí) ale jejich provoz zastavila a kopírovala tak uzávěry na základních školách. Na podzim 2020 a většinu zimy pak byly MŠ v provozu, jejich provoz mohl být lokálně opět omezen zřizovatelem. Vláda se rozhodla provoz MŠ omezit takřka až po roce od vypuknutí pandemie – **MŠ byly uzavřeny usnesením vlády z 26. února 2021** s účinností od 27. února 2021, a to do 21. března 2021. Výjimku měly mateřské školy při zdravotnických zařízeních, ty mohly nadále fungovat. (1) Toto opatření bylo prodlouženo dne 18. března 2021 až do 28. března 2021. (2) Dne 26. března 2021 bylo opatření opět prodlouženo, tentokrát do 11. dubna 2021. (3)

Ke změně pravidel došlo Mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví (MZ), zaštitěným Vládou ČR ze dne 6. dubna 2021, které mělo vyhlášenou platnost od 12. dubna 2021 do odvolání. (4) V tomto opatření je opět zakázána osobní přítomnost dětí v mateřských školách s několika výjimkami a to dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. **12. dubna 2021 se tedy do MŠ po šesti týdnech vrátili předškoláci**, a to s výjimkou těch v okrese Děčín, kterým v tom zabránilo Mimořádné opatření MZ, jež v něm vyhlásilo zákaz osobní přítomnosti s výjimkou MŠ při zdravotnickém zařízení a zajištění péče pro děti rodičů vybraných profesí (tyto profese jsou konkrétně rozepsány v opatření). Toto lokální opatření platilo od 12. dubna 2021 do 18. dubna 2021. (5)

Dne 12. dubna 2021 bylo vyhlášeno i opatření pro celou ČR s platností od 19. dubna 2021, které opět zakazuje osobní přítomnost dětí s několika výjimkami, a to dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení, nadále je také umožněna přítomnost dětí, jejichž zákonní

³ Srov. mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 7. prosince 2020 -

<https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/12/Mimoradne-opatreni-antigenni-testovani-obyvatel-s-ucinnosti-od-18-12-2020-do-15-1-2021.pdf>

zástupci vykonávají některou z profesí, které mají zajištěnou péči o děti. Tyto profese jsou opět konkrétně rozepsány v opatření. (6)

Během dubna a května 2021 byly MŠ postupně otevírány v jednotlivých krajích, a to na základě pandemických ukazatelů.

Další opatření MZ, které se týkalo MŠ, bylo vyhlášeno 19. dubna 2021 a v tomto opatření byl zaveden zákaz osobní přítomnosti dětí v MŠ ve všech krajích s výjimkou Královéhradeckého kraje a Karlovarského kraje a dalšími výjimkami dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. Nadále mohou MŠ navštěvovat děti zákonných zástupců vybraných profesí, které jsou konkrétně rozepsány v opatření. (7) Účinnost tohoto opatření byla stanovena od 26. dubna 2021 do odvolání. K tomuto opatření byla dne 22. dubna 2021 doplněna výjimka ještě o Plzeňský kraj. (8) Následně bylo vyhlášeno opatření dne 29. dubna 2021, které vstoupilo do odvolání v platnost 3. května 2021 (10) Tohle opatření stanovovalo zákaz osobní přítomnosti dětí v MŠ s výjimkou Karlovarského kraje, Královéhradeckého kraje, Libereckého kraje, Pardubického kraje, Plzeňského kraje, Středočeského kraje a hlavního města Prahy a dalšími výjimkami, a to dětí, které plní povinné předškolní vzdělávání s tím, že mohou být vzdělávány pouze v neměnných skupinách nejvýše 15 dětí a mateřské školy při zdravotnickém zařízení. Nadále mohou MŠ navštěvovat děti zákonných zástupců vybraných profesí.

Provoz MŠ byl plně obnoven 10. května 2021 a to opatřením ze dne 3. května 2021 a platil až do konce školního roku. (11)

Základní školy

Narozdíl od mateřských škol (MŠ), byla situace na základních školách (ZŠ) mnohem komplikovanější a žáci strávili doma delší dobu.

ZŠ byly poprvé uzavřeny 11. března 2020 mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví (MZ) ze dne 10. března 2020 (12). Opatření ale nebylo legislativně v pořádku, a proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením vlády ČR (13). Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vešlo v platnost opatření MZ zaštitěné vládou ČR ze dne 17. dubna 2020. (14) U základních škol se však nic nezměnilo a stále byla zakázána účast žáků na výuce. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020 (15) a následně opět prodlouženo s účinností od 11. května 2020. (16)

K aspoň částečnému návratu do škol došlo **od 18. května 2020**, kdy ze zákazu dostali výjimku **žáci 9. tříd** za účelem přípravy na přijímací zkoušky na střední školy, a to ve skupinách maximálně po 15. (17)

Následující opatření rozšířilo řady žáků, kteří se mohli výuky účastnit: kromě žáků 9. ročníku zmíněných výše, pro které nebyla docházka povinná, nastoupili do školy rovněž **žáci 1. stupně ZŠ a děti v přípravné třídě ZŠ**. Ani pro ně nebyla docházka povinná a i oni museli tvořit neměnné skupiny po nejvýše 15 žácích (18). Toto opatření vzešlo v platnost **25. května 2020**.

V dalším opatření byly povoleny **od 8. června 2020 i konzultace a třídnické hodiny**, ale maximálně ve skupině po 15 osobách a docházka na ně nebyla povinná. (19)

Následovaly prázdniny a poté v září a na začátku října probíhalo vyučování bez omezení. To se změnilo 8. října 2020, kdy bylo vyhlášeno opatření s platností od 12. října 2020. Na základních školách byl omezen druhý stupeň a to tak, že polovina tříd měla chodit v sudé týdny a druhá polovina v liché týdny s tím, první stupeň nebyl omezen. (20) Toto opatření ale nestihlo vstoupit v platnost, protože s platností **od 14. října 2020 začal platit zákaz osobní přítomnosti na výuce**. (21) Změna nastala zhruba po měsíci, **18. listopadu 2020**, kdy byla povolena účast na výuce pro **děti v přípravné třídě, žáky 1. a 2. ročníku** a povoleny byly rovněž **individuální konzultace** (23). Opatření pro základní školy bylo prodlouženo se stejnými pravidly do 24. listopadu 2020 (24) a pak ještě jednou do 29. listopadu 2020 (25). Podmínky byly mírně uvolněny v dalším opatření platícím **od 30. listopadu 2020**. Díky tomuto opatření mohou do školy chodit žáci 1. stupně ZŠ, děti v přípravné třídě, žáci 9. ročníků ZŠ, a v tzv. **rotačním módu žáci 6. - 8. ročníku ZŠ**, a to způsobem, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd a povoleny jsou rovněž individuální konzultace. (26) Velká změna situace nastala těsně před Vánoci, kdy byla **od 21. prosince 2020 úplně zakázána účast na výuce**. Poté následovaly vánoční prázdniny. (28)

S platností od 27. prosince 2020 do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že byla zakázána účast žáků na prezenční výuce s výjimkami žáků 1. a 2. ročníků základní školy, dětí v přípravné třídě a individuálních konzultací. (29) V dalších dvou opatřeních platících do 22. ledna 2021 (30) a následně do 14. února 2021 (31) se pravidla účasti nezměnila. Nezměněná pravidla platila následně až do konce února. (32) Dalším opatřením platícím do 21. března 2021 byla zakázána účast žáků na základních školách, povoleny byly pouze individuální konzultace. (1) Opatření bylo následně prodlouženo do 28. března 2021 (2) a ještě do 11. dubna 2021 (3) S platností od 12. dubna 2021 nastalo drobné uvolnění, ale je stále zakázána osobní přítomnost ve školách s výjimkami dětí v přípravné třídě, žáků 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny, u ostatních škol platí pro 1. stupeň, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, nadále jsou povoleny skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině. (4) Dne 12. dubna

2021 bylo vyhlášeno Mimořádné opatření MZ, které se týkalo jen okresu Děčín. V tomto okrese platilo pro ZŠ, že se mohou konat pouze individuální konzultace. (5) Tohle opatření platilo do 19. dubna 2021. Od toho dne začalo platit opatření opět pro celou ČR, a to ve znění předchozího opatření (4) pro celou ČR. (6) Další opatření ve stejném znění začalo platit 26. dubna 2021. (7) Od 3. května 2021 platilo další opatření ve kterém byla zavedeno, že školu mohou navštěvovat děti v přípravné třídě, žáci 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny, u ostatních škol platí pro 1. stupeň, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd. V Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze platí povolení účasti pro žáky 2. stupně, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, dále mohou probíhat skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině. (10) Následné opatření s platností od 10. května 2021 bylo platné ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje a platí, že stále panuje zákaz osobní přítomnosti na ZŠ s výjimkami: dětí v přípravné třídě, žáci 1. stupně ve škole, ve které je počet žáků 1. stupně nejvýše 75 žáků, pokud je budova tohoto 1. stupně stavebně oddělena od budovy 2. stupně základní školy, a to včetně školní jídelny, u ostatních škol platí pro 1. stupeň, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, individuální konzultace, skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině. (11) V dalším opatření platném od 17. května 2021 se omezuje osobní přítomnost žáků 2. stupně základních škol, a to tak, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, toto omezení se netýká a) žáků ve školách v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze. Dále jsou povoleny individuální konzultace a skupinové konzultace žáků 2. stupně ohrožených školním neúspěchem nebo žáků 9. tříd podle jejich potřeby vyhodnocené školou v předmětech potřebných pro přijímací zkoušky, a to v nejvyšším počtu 6 žáků v jedné skupině. (9) Tohle opatření bylo platné do 17. května 2021 a poté už mohly základní školy fungovat bez omezení.

Střední školy

U středních škol byla situace podobná jako u základních škol. Střední školy byly poprvé uzavřeny 11. března 2020 mimořádným opatřením MZ ze dne 10. března 2020. (12) Opatření ale nebylo legislativně

v pořádku, proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením vlády ČR. (13) Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vzešlo v platnost opatření MZ zaštitěné vládou ČR ze dne 17. dubna 2020. (14) U středních škol se však nic nezměnilo a stále byla zakázána účast žáků na výuce. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020 (15) a následně opět prodlouženo s účinností od 11. května 2020. (16) Od 18. května 2020 bylo povoleno docházet na střední školu žákům, kteří konají závěrečnou zkoušku, žákům, kteří se připravují na maturitu a žákům posledních ročníků konzervatoří. Žáci se mohli setkávat ve skupinách maximálně po 15. (17) Stejná pravidla platila i v dalším opatření, které vstoupilo v platnost 25. května 2020. (18) Seznam výjimek z opatření byl rozšířen v dalším opatření, které platilo od 1. června 2020 a tentokrát na střední školy mohli docházet žáci, kteří konají závěrečnou zkoušku nebo si podali přihlášku k maturitní zkoušce, žáků v posledním ročníku v konzervatořích, zejména pro účely přípravy na závěrečnou zkoušku, maturitní zkoušku nebo absolutorium, žáci středních škol a konzervatoří za účelem praktického vyučování, od 8. června se navíc mohly konat konzultace a třídnické hodiny. Všechny formy výuky nebyly pro žáky povinné a mohly se setkávat ve skupinách maximálně po 15 osobách. (19)

Následovaly prázdniny a poté v září a na začátku října probíhalo vyučování bez omezení. To se změnilo 8. října 2020, kdy bylo vyhlášeno opatření s platností od 12. října 2020. Na středních školách byla zakázána osobní účast na výuce s výjimkou povinné školní docházky, praktického vyučování a praktické přípravy. (20) Střední školy zůstaly úplně uzavřeny ve dnech 26. a 27. října. (21) Od 21. října 2020 bylo povoleno praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, jinak platí zákaz osobní přítomnosti na výuce. (22) Do 20. listopadu 2020 byly následně povoleny individuální konzultace. (23) Stejná opatření byla prodloužena do 24. listopadu 2020, tedy platí že je zakázána osobní přítomnost na výuce s výjimkou praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů a individuálních konzultací. (24) Změna nastala s platností od 25. listopadu 2020, od kdy platil zákaz osobní účasti na výuce s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů, individuálních konzultací, žáků závěrečných ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři, praktického vyučování a praktické přípravy za přítomnosti nejvýše 20 žáků a konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutorii. (25) Ke změně došlo v opatření platícím od 30. listopadu 2020 do 12. prosince 2020 a nadále platil zákaz osobní přítomnosti ve školách tentokrát s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů, individuálních konzultací, žáků závěrečných ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři, praktického vyučování a praktické přípravy za přítomnosti nejvýše 20 žáků nebo studentů, žáků nižších stupňů šestiletého a osmiletého gymnázia a prvního až čtvrtého ročníku osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to způsobem, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd,

povoleno je i konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí. (26) V opatření platícím od 7. prosince 2020 bylo navíc povoleno zúčastnit se výuky i žákům jiných než závěrečných ročníků, a to způsobem, že se vyučování v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd. (27) Velká změna situace nastala těsně před Vánoci, kdy byla od 21. prosince 2020 úplně zakázána účast na výuce, poté následovaly vánoční prázdniny. (28)

S platností od 27. prosince 2020 do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že byla zakázána účast žáků na prezenční výuce s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků zdravotnických oborů, konání přijímacích zkoušek, závěrečných zkoušek, maturitní zkoušek, absolutoríí a individuálních konzultací. (29) V dalších dvou opatřeních platících do 22. ledna 2021 (30) a následně do 14. února 2021 (31) se pravidla účasti na vzdělání nezměnila. Nezměněná pravidla platila následně až do konce února (32) a poté do 21. března 2021. (1) Opatření bylo následně prodlouženo do 28. března 2021 (2) a ještě do 11. dubna 2021. (3) S platností od 12. dubna 2021 byla pravidla nastavena tak, že povoleno bylo praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, individuální konzultace, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí, a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti. (4) Od 19. dubna 2021 bylo povoleno praktické vyučování a praktická příprava žáků zdravotnických oborů, individuální konzultace, skupinové konzultace žáků posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři nebo žáků ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků v jedné skupině, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí, a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti. (6) V dalším opatření platícím od 26. dubna 2021 proběhla změna u praktického vyučování a praktické přípravy žáků a studentů, jinak zůstává opatření stejné. (7) V dalším opatření platícím od 3. května 2021 se povoluje oproti předchozím povolení taky v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze účast žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd. (10) Následné opatření s platností od 10. května 2021 bylo platné ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje a platí, že stále panuje zákaz osobní přítomnosti na SŠ s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků, skupinové konzultace žáků posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři nebo žáků a studentů ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků nebo studentů v jedné skupině, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutoríí a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti, žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu

neúčastní druhá polovina tříd. (11) V usnesení 433 (11) je rovněž zakomponována drobná změna opatření 423 (10) a to, že skupinové konzultace mohou konat ve skupinách maximálně po 3 místo 6. (11) Další opatření mělo platnost od 17. května 2021 a platilo, že je zakázána osobní přítomnost s výjimkami praktického vyučování a praktické přípravy žáků, skupinové konzultace žáků posledních ročníků a žáků čtvrtých ročníků šestiletých vzdělávacích programů v konzervatoři nebo žáků a studentů ohrožených školním neúspěchem z jiných ročníků, a to v maximálním počtu 6 žáků nebo studentů v jedné skupině, konání závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek, absolutorí a to za účasti nejvýše 20 osob v místnosti, žáků nižšího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia a žáků prvních čtyř ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, a to za podmínky, že se vzdělávání v lichém týdnu neúčastní první polovina tříd a v sudém týdnu neúčastní druhá polovina tříd, přičemž tato podmínka se netýká žáků ve školách v Karlovarském kraji, Královéhradeckém kraji, Libereckém kraji, Pardubickém kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji a hlavním městě Praze. (9) V dalším opatření platném od 24. května 2021 se pro SŠ omezují pouze závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky, absolutoria, které se mohou konat za účasti nejvýše 50 osob v místnosti. (33) Stejné omezení platilo i v dalším opatření platném od 31. května 2021 (34) i v dalším opatření platném od 8. června 2021. (35) Poté byl již konec školního roku a prázdniny.

Vysoké školy

Stejně jako základní a střední školy byly vysoké školy poprvé uzavřeny 11. března 2020 mimořádným opatření MZ ze dne 10. března 2020. (12) Opatření ale nebylo legislativně v pořádku, proto bylo nahrazeno 12. března 2020 usnesením vlády ČR. (13) Platilo až do 20. dubna 2020, kdy vzešlo v platnost opatření MZ zaštitěné vládou ČR ze dne 17. dubna 2020. (14) U vysokých škol bylo studentům povoleno alespoň zúčastnit se klinické a praktické výuky a praxi, na laboratorní, experimentální nebo uměleckou práci zejména pro realizaci závěrečných prací v rámci studia v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu za přítomnosti nejvýše 5 osob a pro studenty posledních ročníků bylo povoleno zúčastnit se konzultace nebo zkoušení za přítomnosti maximálně 5 osob. Opatření bylo obnoveno 23. dubna 2020 s účinností od 27. dubna 2020. (15)

Ke změně došlo od 11. května 2020, kdy byla opatřením povolena výuka s maximálním počtem 15 osob, klinická a praktická výuka mohla probíhat bez omezení. (16) Tyto podmínky platily i v následujících třech opatřeních. (17) (18) (19)

Následovaly prázdniny a další omezení bylo zavedeno s platností od 12. října 2020, kdy byla zakázána osobní přítomnost na výuce, která se ale nevztahovala na účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů zdravotnických studijních programů. (20) Toto opatření se rychle změnilo a to dne 14. října 2020, kdy bylo povoleno, aby se výuky a zkoušek účastnili studenti ve skupinách maximálně po 10

lidech. (21) K další změně došlo od 21. října 2020, kdy byly rozšířeny studijní programy, které mohou mít neomezenou klinickou a praktickou výuku, o pedagogické programy. (22) Tohle opatření pro vysoké školy bylo ve stejném znění prodlouženo do 20. listopadu 2020. (23) Poté bylo prodlouženo do 24. listopadu 2020. (24) Výjimky ze zákazu účasti byly rozšířeny s platností od 25. listopadu 2020 a tentokrát byla účast na vzdělání povolena skupinám studentů maximálně po 10, laboratorní, experimentální nebo umělecká výuka v posledním ročníku bakalářského nebo magisterského studijního programu za přítomnosti nejvýše 20 studentů, neomezeně mohou probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů, studium v doktorském studijním programu a individuální konzultace. (25) Stejně podmínky byly prodlouženy v následujícím opatření od 30. listopadu 2020 (26), které bylo od 7. prosince 2020 rozšířeno o povolení účasti na výuce studentům prvních ročníků ve skupinách maximálně po 20. (27) K další změně došlo krátce před Vánoci, kdy s platností od 21. prosince 2020 byla povolena pouze účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů zdravotnických studijních programů, laboratorní, experimentální nebo uměleckou výuku v posledním ročníku bakalářského nebo magisterského studijního programu za přítomnosti nejvýše 20 studentů, studium v doktorském studijním programu a individuální konzultace. (28)

S platností od 27. prosince 2020 do 10. ledna 2021 byla nastavena pravidla tak, že byla povolena účast studentů na prezenční výuce a zkouškách ve skupinách maximálně po 10 a bez omezení mohla probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů. (29) Od 11. ledna 2021 byla oproti minulému opatření povolena i účast na přijímacích zkouškách na vysoké školy za účasti nejvýše 10 osob. (30) Takové znění opatření bylo následně prodlouženo do 14. února 2021 (31) a následně do 28. února 2021 (32) a poté do 21. března 2021. (1) Opatření bylo následně prodlouženo ještě do 28. března 2021 (2) a znovu do 11. dubna 2021. (3) S platností od 12. dubna 2021 byla pravidla pro vysoké školy nastavena tak, že bez omezení mohla probíhat prezenční výuka ve skupinách nejvýše po 10, povoleny jsou stále individuální konzultace a také může bez omezení probíhat klinická a praktická výuka a praxe studentů zdravotnických a pedagogických studijních programů. (4) Další opatření se stejnými podmínkami platilo se třemi prodlouženími až do 10. května 2021. (6) (7) (10) Následné opatření s platností od 10. května 2021 bylo platné ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje, Kraje Vysočina a Zlínského kraje pro VŠ platí zákaz osobní přítomnosti, která se však nevztahuje na účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů, účast na individuálních konzultacích nebo při poradenských službách a zkoušky, je-li mezi jednotlivými osobami rozestup minimálně 1,5 metru. (11) Další opatření platilo od 17. května 2021, a pravidla, která v předchozím opatření platila jen pro vybrané kraje se rozšířila na celou ČR. (9) Další opatření platilo od 24. května 2021 a jediná podmínka pro účast na vzdělání byla, že při vzdělávání, s

22. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1074: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 19. 10. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/tiskove-zpravy/skoly-1074.pdf>
23. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1191: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 16. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/uv201116-1191.pdf>
24. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1197: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-23--listopadu-1197.pdf>
25. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1198: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-25--listopadu-1198.pdf>
26. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1199: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 20. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-skol-od-30--listopadu-1199.pdf>
27. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1263: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 30. 11. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1263.pdf>
28. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1335: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 14. 12. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1335.pdf>
29. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 1377: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 23. 12. 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-1377.pdf>
30. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 13: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 7. 1. 2021. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIABX2JA3YR>
31. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 56: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 22. 1. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/uv210122-0056.pdf>
32. VLÁDA ČR. Usnesení vlády ČR č. 129: Usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření ze dne 14. 2. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/skoly-0129.pdf>
33. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení Vlády ČR č. 471 ze dne 17. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/provoz-skol-0471.pdf>

34. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ/Usnesení vlády ČR č. 485 ze dne 24. 5. 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/omezeni-skol-0485.pdf>
35. MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Mimořádné opatření MZ ze dne 7. 6. 2020. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/2021/06/Mimoradne-opatreni-omezeni-provozu-skol-a-skolskych-zarizeni-s-ucinnosti-od-8-6-2021-do-odvolani.pdf>

Literatura:

Bormann I., K. Brøgger, M. Pol, B. Lazarová 2021. „COVID-19 and its effects: On the risk of social inequality through digitalization and the loss of trust in three European education systems.“ *European Educational Research Journal* 20 (5): 610-635.

<https://doi.org/10.1177/14749041211031356>.